

De OCMW's opdoeken: een goed idee?
 Situatie in Vlaanderen
 AV afdeling OCMW's AVCB-VSGB 26/3/2015
 Piet Van Schuylenbergh

Inhoud

- De relatie gemeente-OCMW vandaag
- Vlaams regeerakkoord 2014-2019 en motie Vlaams parlement
- Conceptnota Vlaamse regering
- VVSG-standpunt
- VVSG-modellen
- Ronde van Vlaanderen
- Waarborgen voor sterk lokaal sociaal beleid

2 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

De relatie gemeente-OCMW vandaag

- Wettelijke mogelijkheden:
 - Gemeenschappelijke secretaris / financieel beheerder / managementteam
 - Gebruik maken van elkaars personeel
 - Gemeenschappelijke diensten
 - Eén interne arbeidsmarkt voor personeel van gemeente en OCMW
 - OCMW-voorzitter lid van het schepencollege, overlegcomité afgeschaft
 - OCMW-raad kan uit gemeenteraadsleden bestaan

3 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Samenwerking op het terrein

- Reeds in 40% van de gemeenten wordt de secretaris en/of de financieel beheerder gedeeld
- In bijna 40%: 1 of meerdere gemeenschappelijke ondersteunende diensten
- In 26% : gedeeld managementteam
- In 14%: geïntegreerd onthaal of loket
- Minder dan 1% van de lokale mandatarissen combineren gemeenteraad met OCMW-raad

4 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Toekomstplannen

- In 59% van de gemeenten bestaan concrete plannen om samenwerking met OCMW uit te breiden
- Vooral ondersteunende diensten
- Bij 1/3: gedeelde secretaris en/of financieel beheerder voorzien
- Totaal tegen einde 2018:
 - In 30% gemeenten is er een gedeelde secretaris (nu 16%)
 - In meer dan 50% gemeenten is er een gedeelde financieel beheerder (nu 31%)

5 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Financiering OCMW's 2015

• Ontvangsten uit eigen werking:	32,8%
• Vlaamse en federale subsidies:	23,8%
• Gemeentelijke bijdrage:	27,1%
• Gemeentefonds:	4,2%
• Recuperatie kosten sociale dienst:	4,1%
• Andere ontvangsten:	6,9%
• Financiële ontvangsten:	1,1%

Bron: ABB, Meerjarenplannen 2014-2019 van de Vlaamse OCMW's

6 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Vlaams regeerakkoord 2014-2019

- Volledige integratie tegen 1/1/2019
- Uitzondering voor centrumsteden (vrijwillig)
- Modellen, EVA sui generis, met aandacht voor federale taken
- Waarborgen voor persoonlijke levenssfeer en neutrale dossierbehandeling
- Overleg met federale overheid om hinderpalen voor integratie op te heffen

7 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Motie Vlaams parlement 7/1/15

- Krijtlijnen integratie gemeente en OCMW:
 - a) Gemeenteraad bepaalt lokaal sociaal beleid
 - b) Individuele hulpverleningsdossiers vertrouwelijk behandelen in apart sociaal comité
 - c) Gemeenteraad kiest volledig vrij volgens welk model het lokaal sociaal beleid operationeel uitgevoerd wordt: eigen dienst, verzelfstandiging of samenwerking
 - d) Overgangsmaatregelen voor OCMW-personeel

8 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Conceptnota Vlaamse regering 16/1/2015

- Geen overleg met VVSG over tekst
- Vier doelstellingen:
 - Maximaal geïntegreerd sociaal beleid
 - Rechtstreeks verkozen gemeenteraad maakt keuzes
 - Efficiëntiewinsten en bestuurskracht
 - Klantgerichtheid en drempelverlagend
- Integratiemodel

9 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Integratiemodel

- Bijzonder comité neemt beslissingen over individuele hulpverleningsaanvragen
- Leden aangeduid door gemeenteraad
- Waarborgen voor persoonlijke levenssfeer
- Sociale dienst bereidt voor

10 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Integratiemodel

- Gemeenteraad bepaalt lokaal sociaal beleid
- OCMW verdwijnt als aparte rechtspersoon, OCMW-raad wordt afgeschaft
- Politieke aansturing: gemeenteraad, schepencollege
- Sociale beleidsplanning in meerjarenplan gemeente

11 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Integratiemodel

- OCMW-diensten: binnen gemeentelijke administratie
- Mits grondige motivering kunnen sommige taken verzelfstandigd worden of in samenwerking uitgevoerd worden:
 - beheer van zorgvoorzieningen (woonzorgcentra, ziekenhuizen, bijzondere diensten)
 - mits scheiding actorrol – regisseursrol
- Vrije keuze voor centrumsteden verdwijnt

12 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Integratiemodel

- OCMW-verenigingen:
 - kunnen blijven bestaan
 - maar rechtstreeks onder het gemeentebestuur
 - eventueel omvormen tot intergemeentelijk samenwerkingsverband
 - samenwerking met private partners blijft mogelijk

13 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Integratiemodel

- Gemeenten nemen patrimonium, schulden rechten en verplichtingen van OCMW's over
- Personeel:
 - Rechtspositieregeling (RPR) OCMW-specifieke diensten: integreren in RPR gemeentepersoneel
 - Secretaris/financieel beheerder: gemeente kiest 1 uit huidige functiehouders, decretale waarborgen voor niet-gekozen functiehouders

14 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

VVSG-directiecomité 21/1/15

- Kogel is door de kerk:
 - bipolair model behoort vanaf 1/1/2019 tot het verleden
 - OCMW wordt ingekanteld in gemeentelijke organisatie
- Constructieve opstelling, vanuit 2 krachtlijnen:
 - Sterk sociaal beleid is een geïntegreerd beleid
 - Aandacht voor specifieke context van hulpverlening

15 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

VVSG-directiecomité 21/1/15: 6 elementen

- Geïntegreerd lokaal sociaal beleid
- Aandacht voor hulpverlening
- Gemeenteraad beslist over uitvoering
- Beslissingen over hulpverlening
- Intergemeentelijke samenwerking
- Aanpassingen federale regelgeving noodzakelijk

16 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Geïntegreerd lokaal sociaal beleid

- Lokaal sociaal beleid is geen nichebeleid
- Uit zich in alle beleidsdomeinen: wonen, werk, inkomen, zorg, cultuur, vrije tijd, onderwijs, participatie, publieke ruimte,...
- Vergt globale visie als basis voor strategische politieke keuzes
- Verantwoordelijkheid gemeenteraad

17 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Aandacht voor hulpverlening

- Individuele sociale interventies zijn ingrijpender in het leven van de burgers en vergen afgeschermd kader
- Sociale interventies vergen globale aanpak met andere sociale actoren en samen met de doelgroepen
- Beheer van zorgvoorzieningen in een meer bedrijfsmatige en concurrentiële context

18 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Gemeenteraad beslist over uitvoering

- Drie modellen:
 - Gemeentelijke welzijnsdienst
 - Intern verzelfstandigd agentschap (IVA)
 - Extern verzelfstandigd agentschap (EVA)
- Wat kan voor alle gemeentelijke beleidsdomeinen moet in aangepaste vorm ook kunnen voor uitvoering sociaal beleid
- Volledige vrijheid gemeenteraad
- Voor het geheel of voor onderdelen (combinaties mogelijk)

19 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Beslissingen over hulpverlening

- Bijzonder comité voor beslissingen over individuele maatschappelijke dienstverlening
- Aangeduid door gemeenteraad

20 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Intergemeentelijke samenwerking

- Heel wat (schaal)voordelen
- Mogelijkheden van huidige vormen van samenwerking (OCMW-verenigingen, IGS) behouden en opwaarderen

21 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Federale overheid!

- Modellen zonder rechtspersoonlijkheid vergen aanpassing federale regelgeving:
 - OCMW-wet
 - BWHI? OCMW is instelling van sociale zekerheid!
 - ...
- Federale regelgeving:
 - benoemt OCMW uitdrukkelijk (RMI-wet...)
 - verbindt tegemoetkomingen en gevolgen aan OCMW als aparte rechtspersoon of aparte werkgever

22 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Federale overheid!

- Oplijsting nodig van alle gevolgen:
 - sociale maribel, responsabiliseringsbijdrage pensioenen statutaire ambtenaren, KSZ, handvest sociaal verzekerde...
- Waterdichte garantie dat verlies van rechtspersoonlijkheid niet leidt tot 'collateral damage'
- Lokale besturen mogen er niet op achteruit gaan qua mogelijkheden en middelen
- Afspraak Vlaanderen- federaal

23 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

VVSG-modellen - uitgangspunten

- Een sterk geïntegreerd lokaal sociaal beleid onder verantwoordelijkheid van de gemeenteraad
- Modellen betreffen de wijze van uitvoering
- Zoveel mogelijk één loket (alle sociale hulp- en dienstverlening naar de burger in één hand)
- Modellen zijn onderling combineerbaar
- Keuze is niet definitief

24 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Gemeentelijke welzijnsdienst

- Dienst volledig geïntegreerd in de gemeente
- Geen aparte rechtspersoon
- CBS stuurt aan
- Operationele autonomie mogelijk via budgethouderschap
- Duidelijke taakverdeling tussen bestuur (gemeenteraad, CBS) en diensten
- Afsprakennota tussen college en managementteam over beleidsvoorbereiding en -uitvoering

25 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Intern verzelfstandigd agentschap

- Dienst beheerd binnen gemeente in apart agentschap (IVA)
- Geen aparte rechtspersoon
- Gemeenteraad belast een personeelslid (hoofd IVA) met de algemene leiding
- Gemeenteraad kan raadgevend comité oprichten
- Beheersovereenkomst tussen IVA en gemeente over de uitvoering van de beleidskeuzes
- Hoofd IVA: beleidsvoorbereiding en -ondersteuning

26 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Extern verzelfstandigd agentschap

- Dienst beheerd buiten gemeente in apart agentschap met rechtspersoonlijkheid (EVA)
- Gemeenteraad kiest raad van bestuur die EVA aanstuurt, eventueel met externe deskundigen
- Raad van bestuur duidt directeur-secretaris aan: hoofd personeel en dagelijks bestuur
- Beheersovereenkomst tussen EVA en gemeente over de uitvoering van de beleidskeuzes
- Directeur EVA: beleidsvoorbereiding en -ondersteuning

27 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Intergemeentelijke dienst

- Dienst of deel van een dienst beheerd buiten de gemeente samen met andere gemeenten
- Aparte rechtspersoon: OCMW-vereniging of intergemeentelijk samenwerkingsverband
- Gemeenteraden duiden vertegenwoordigers aan in algemene vergadering en/of raad van bestuur
- Raad van bestuur duidt directeur-secretaris aan: hoofd personeel en dagelijks bestuur
- Beheersovereenkomst met gemeenten over de uitvoering van de beleidskeuzes

28 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Ronde van Vlaanderen (28/1 – 12/2/15)

- 1200 deelnemers
- Gemeente en OCMW
- Politieke mandatarissen én topambtenaren
- Bevraging over conceptnota VR en VVSG-modellen

29 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Naar een sterker lokaal sociaal beleid

- Conceptnota VR: vooral bestuurlijk
- Ronde van Vlaanderen:
 - Inhoud is belangrijker!
 - Belang van de kwetsbare burger
 - Sterk en geïntegreerd lokaal sociaal beleid
 - Waarborgen!
- Raad van bestuur 4/3/15 bevestigt dit

30 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Vlaams / federaal

- Recht op menswaardig bestaan in decreet lokaal bestuur
- Bijzonder comité:
 - Waarborgen voor neutrale dossierbehandeling, deontologie, beroepsgeheim
 - Lokale ruimte qua samenstelling en werkwijze
- Behoud en versterking huidige financiële stromen
- Sluitende analyse van alle gevolgen van aanpassing van Vlaamse én federale regels en wegwerken negatieve effecten

31 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Vlaams / federaal

- Vrijwaring actorrol lokale besturen in publieke zorg
- Echte regie voor lokaal bestuur mét doorzettingsmacht
- Voldoende ruimte qua uitvoering lokaal sociaal beleid:
 - Gemeentelijke welzijnsdienst
 - IVA
 - EVA
 - Intergemeentelijk

32 - VVSG - integratie OCMW in de gemeente - Ronde van Vlaanderen

Lokaal

- Waarborg voor voldoende aandacht en middelen voor lokaal sociaal beleid
- Waarborg voor het behoud van de huidige hulpverleningscontext
- Inzetten op toegankelijke, laagdrempelige en gebundelde dienstverlening via sociaal huis
- OCMW-patrimonium en roerende middelen moeten blijvend ingezet worden voor armoedebestrijding en hulpverlening